

Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство
„Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив

Факултет „Музикална педагогика“

Катедра „Музикална педагогика и дирижиране“

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т

на дисертационен труд за придобиване
на образователна и научна степен

„Доктор“

на тема:

„Сравнително изследване на идеите за музикално образование на Сяо Юмей и Золтан Кодай“

Професионално направление 1. 3 Педагогика на обучението по...

Докторска програма „Методика на обучението по музика“

Тонг Гуиянг

Научен ръководител: проф. д-р Цветанка Коловска

Пловдив, 2023 год.

Дисертационният труд е обсъден и предложен за публична защита на на разширено заседание на катедра „Музикална педагогика и дирижиране“ към АМТИИ, Пловдив.

Дисертационният труд е с общ обем 179 страници в следните раздели: въведение, шест глави, заключение, приноси и библиография (79 заглавия). Публичната защита на дисертационния труд ще се състои на в зала, Централна сграда на Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство, Пловдив, ул. „Тодор Самодумов” №2 на открито заседание с научно жури в състав:

Дисертационният труд е предоставен за ползване в библиотеката на АМТИИ, Централна сграда, ет.1, ул. „Тодор Самодумов” №2.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

ВЪВЕДЕНИЕ	4
ГЛАВА ПЪРВА. Формиране и съдържание на идеите за музикално образование на Сяо Юмей .	6
1.1. Живот и деятелност на Сяо Юмей.....	6
1.2. Исторически контекст на формирането на идеите за музикалното образование на Сяо Юмей	6
1.2.1. Разпространение на чуждестранните идейни течения относно музикалното образование	7
1.3. Съдържание на идеите за музикалното образование на Сяо Юмей	8
1.3.1. Развитие на традиционната китайска музика.....	8
1.3.2. Развитие на ролята на музикалното образование за богата страна и силна армия.....	8
1.3.3. Внимание върху статуса на китайската народна музика.....	8
1.3.4. Заимстване от западния опит в музикалната педагогика	8
1.3.5. внимание към всестранното развитие на учениците	9
1.3.6. Създаване на квалифицирани преподавателски колективи и учебни пособия	9
1.4. Основни особености на идеите за музикално образование на Сяо Юмей.....	9
1.4.1. В образователните учреждения, образователната система и други аспекти се поддържа идеята за заимстване (bogatowism).....	9
1.4.2. Разглежда традиционната китайска музикална култура с идея за развитие.....	9
1.4.3. Високо цени социалната функция на музикалното образование и стимулиращата роля на професионалното образование за останалите видове музикално образование	9
1.4.4. Обръща внимание върху водещата роля на известни учители в процеса на музикално образование	10
ГЛАВА ВТОРА. Трите етапа на практическото изследване на Сяо Юмей и идеите му за музикално образование.....	10
2.1. Връщане в Китай. Бейпин: назряване и начало на развитието на идеите за музикална естетика	10
2.1.1. Първо споменаване на „съпоставителен метод за изследване на музиката” и „музикална естетика”	10
2.1.2. Основаване на музикалния отдел към Пекинското женско висше педагогическо училище и музикалните курсове към Пекинския университет. Първи стъпки в обособяването на отделна дисциплина по музика.....	10
2.1.3. Основаване на Обществото „Приятели на музиката” и утвърждаване на стойността на преподаването на „естетическото чувство” в музиката.....	10
2.2. Шанхай преди окупацията: практика и мисия на естетическите идеи в музиката.....	10
2.2.1. Основаване на Шанхайското музикално училище и борби за по-добра организация на самостоятелен институт по музикална педагогика.....	11
2.2.2. Заимстване на възгледи от историята, управление на китайското чрез западното: начините на разрешаване на проблема с изостаналостта на китайската музика	11

2.2.3. Популяризиране на „мощта на музиката” в обществото.....	11
2.3. Шанхай след окупацията: промяна и възобновяване на идеите за музикална естетика.....	11
2.3.1. Духовната защита на страната: мисия на музиката в призива към патриотичен дух по време на войната	11
2.3.2. Опит на колективите в националната музика да съчетаят и теорията, и практиката ..	12
ГЛАВА ТРЕТА. Формиране и съдържание на идеите за музикално образование на Кодай.....	12
3.1. Живот и деятелност на Кодай.....	12
3.1.1. Композиторска работа	12
3.1.2. Работа в теорията на етническата музика.....	12
3.1.3. Работа в областта на музикалното образование.....	13
3.2. Исторически контекст на формирането на идеите за музикално образование на Кодай...	13
3.2.1. Влияние на музикалната култура на Германия, Австрия и други държави.....	13
3.2.2. Влияние на местните философски възгледи за образованието	13
3.3. Особенности на възгледите за музикално образование на Кодай	13
3.3.1. Идея за музикално образование на целия народ.....	13
3.3.2. Идея за образование в народната музика.....	13
3.3.3. Идея за ранно музикално образование	13
3.3.4. Дейности по пеене, внимание върху естетическото преживяване	13
3.3.5. Внимание върху закономерностите и последователността в обучението по музика ..	13
3.3.6. Отчетливо културно съдържание	14
3.4. Методиката на Кодай.....	14
3.4.1. Солфеж на „подвижно до” (тоника сол – фа).....	14
3.4.2. Отбелязване и четене на ритъма, продължителността на нотата и тоновете.....	14
3.4.3. Жестовите на Кърван	14
3.4.4. Буквен солфеж.....	14
3.4.5. Преподаване на пеене и създаване на богати и качествени учебници по музика.....	14
3.4.6. Особенности на методиката на Кодай.....	14
ГЛАВА ЧЕТВЪРТА. Разпространение на системата на музикално образование на Золтан Кодай в Китай	15
4.1. Навлизане на системата на музикално образование на Кодай в Китай (1980 – 1988)	15
4.1.1. Социокултурен контекст на въвеждането ѝ.....	15
4.1.2. Преводи и разпространение.....	15
4.2. Първоначално развитие на системата на музикално образование на Кодай в Китай (1989 – 1999).....	16
4.2.1. Задълбочаване на теоретичните изследвания.....	16
4.2.2. Практика през първоначалната фаза	17
4.3. Дълбоко проникване на системата за музикално образование на Кодай в Китай (2000 – 2009)	17

4.3.1. Изследвания, адаптирани към местните условия	17
4.3.2. Изследвания в училищното музикално образование, адаптирани към местните условия	18
4.3.3. Задълбочаване на резултатите от изследвания.....	19
4.4. Процъфтяване на системата за музикално образование на Кодай в Китай (2010 – 2015). 19	
4.4.1. Цялостно прокарване на пътя за системата за музикално образование на Кодай в Китай	19
4.4.2. Научни постижения	20
ГЛАВА ПЕТА. Сравнително изследване на идеите за музикално образование на Сяо Юмей и Кодай	20
5.1. Сходства в мислите за музикално образование на Сяо Юмей и Кодай	20
5.1.1. Сходства в предпоставките за развитие на идеите за музикално образование	20
5.1.2. Превръщане на националната култура в основа за музикалното образование	20
5.1.3. Акцент върху създаването на висококачествени учебни пособия.....	21
5.1.4. Акцент върху изграждането на група от квалифицирани педагози	21
5.2. Разлики в идеите за музикално образование на Сяо Юмей и Кодай	21
5.2.1. Идеята на Сяо Юмей за „директно заемане от чужбина” и националистичният възглед за образованието на Кодай	21
5.2.2. Разлики в преподаването на пеене	22
ГЛАВА ШЕСТА. Вдъхновение от идеите за музикалното образование на Сяо Юмей и Кодай..	22
6.1. Приложение на основната задача на музиката за самоусъвършенстване и възпитание	22
6.2. Приемственост на националната музикална култура в музикалното образование	22
6.3. Внимание към и развитие на музикалното образование за деца в предучилищна възраст	23
6.4. Развиване на дейности, свързани с пеенето	23
6.5. Цялостното развитие на комплексните музикални способности на учениците	24
6.5.1. Култивиране на музикален усет.....	24
6.5.2. Култивиране на музикална памет.....	24
6.5.3. Култивиране на музикална креативност	25
6.6. Подобряване на международните обмен и сътрудничество	25
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	26
ПРИНОСИ.....	28
БИБЛИОГРАФИЯ.....	28

ВЪВЕДЕНИЕ

Актуалност на темата и значимост на изследвания проблем:

Настоящият дисертационен труд представя идеите за музикално образование на Сяо Юмей и Золтан Кодай. Същевременно основен акцент е съпоставката между сходствата и разликите в дейността им в образователната сфера, както и в начина, по който те подхождат към мултикултурността на съвременния свят. Представено е значението на това да бъде заимстван опит от идеите им. Идеите за музикално образование на Сяо Юмей основно включват това, че той използва опита на западното музиковедие, опитвайки се да запази и развие китайската наука в качеството ѝ на основно ядро на системата на музикално образование в страната; също така той се опитва да повиши стойността на музикалното образование чрез подобряването на образователните ресурси. От друга страна, идеите на Золтан Кодай са тази за образование, базирано върху народната музика, както и идеята за всенародно музикално образование, идеята за ранно музикално образование, за музикално образование, което стъпва върху научни изследвания.

Чрез съпоставителен анализ са изведени следните сходства в идеите им. На първо място е историческият контекст, в който идеите им се формират – и двамата педагози изключително много ценят народната музика, обръщат внимание на създаването на качествени учебни пособия и на подготовката на добри преподаватели. Най-съществената разлика между възгледите им е следната: основна характеристика на идеите за китайското музикално образование на Сяо Юмей е това, че той счита, че трябва директно да се заимства опит от западната система на образование, докато Золтан Кодай поддържа възгледа за придържане към националното.

Изводът от изследването е, че в идеите за музикално образование, трябва да се поставя акцент върху ролята на вокалната музика, на ролята, която ранното музикално образование играе за цялостното образование, на заимстването на идеи за музикалното образование от различни държави по света, на подсилването на връзката в музикалното образование между Китай и света. Още по-важно е да бъде ценена изконната народна музикална култура. По тази причина съпоставителният анализ на идеите на двамата педагози има важно значение за интегрирането на вече съществуващия опит в музикалното образование днес.

Лични мотиви за избор на темата:

Един от важните обекти на изследване в Китайската народна република днес е съвършеното съчетание между добрите идеи за музикално образование от страната и чужбина. За тази цел най-важна е толерантността и взаимното допълване между концепциите и системите в образованието. Всички те трябва да се задълбочат и разширят, за да бъде стимулирано развитието на педагогиката и по този начин да бъде формирана различна методика за педагогическите изследвания. В настоящия дисертационен труд са интерпретирани идеите за музикално образование на Сяо Юмей и Золтан Кодай. Съпоставени са сходствата и разликите между тях. На тази основа са предложени възможни и осъществими начини за развитие и възраждане на музикалното образование в Китай. Това изследване има изключително важно значение за настоящата ситуация в образованието.

От периода на новата история насам музикалната култура, чието основно течение е западната музика, прилага силен тласък в сферата на традиционната китайска музика. Това в определена степен изиграва роля в развитието на тогавашното музикално образование. През този период китайските музиканти изучават западната музика и това е основният път, по който се развива традиционната музика. Този модел, при който се използва съчетанието между китайската и западната музикална култура, разширява пространството за постепенното развитие на китайското училищно музикално образование. Обаче въведените от Европа, Америка, Япония и др. идеи и методи на преподаване представляват процес на културен сблъсък и сливане между Запада и Китай

в конкретната практика на музикално образование в Китай. Това поставя теоретична и практическа основа за формирането и развитието на идеите за китайското музикално образование от новата и най-новата история на Китай. Педагогът Сяо Юмей, който има дълбоко влияние върху китайското музикално образование, се влага в делото за прокарване на новия път на съвременното музикално образование и професионалното музикално образование в Китай. Държавната консерватория, която той основава, е първото професионално учебно заведение по музика, като влага много усилия музикалното дело да стъпи в пътя на нормализацията. Сред множеството музикални педагози в Китай от периода на новата и най-новата история, той има мястото на просветител, който влага цялото си сърце и душа за истинската интеграция на китайската и западната музикална култура. Изтъкнатият унгарски музикален педагог и специалист по музикална етнология Золтан Кодай има изключително силно влияние върху музикалното образование в цял свят със своите задълбочени и богати на съдържание идеи. Те имат водеща роля в повишаването на музикалните качества и цялостното развитие на учениците.

По отношението на музикалните си идеи, практика, концепции относно изграждане на училищата, образователни политики, стил на преподаване, представа за музикалната естетика и др. двамата музиканти излъчват бляскав чар. По тази причина си струва да бъдат изследвани задълбочено от изследователите в сферата на музикалната педагогика в Китай.

Цел на изследването:

Целта на изследването е чрез съпоставителен анализ на идеите на първия основател на музикалното образование в Китай Сяо Юмей и унгарския музикален етнолог Золтан Кодай да бъде направена интерпретация на съдържанието им, да бъдат изведени сходствата и разликите между тях и на тази основа да бъдат предложени осъществими мерки за развитие и възраждане на музикалното образование.

Задачи на научното изследване:

Задача на настоящото изследване е да бъде направен съпоставителен анализ на идеите за музикално образование на Сяо Юмей и Золтан Кодай. Чрез него ще бъде потърсен отговор от историята за настоящата ситуация в образователната система в Китай. Ще бъде потърсено креативно приложение на резултатите и идеите на двамата предшественици. Друга от задачите на научното изследване е да бъдат съчетани тенденциите на диверсифицирано развитие, което китайското музикално образование среща в момента, и да бъде потърсен нов по-подходящ за образователната система в Китай път.

Обект на изследването:

Обект на изследването на настоящия дисертационен труд са идеите за музикално образование на китайския музикален педагог Сяо Юмей и унгарския музикален етнолог Золтан Кодай.

Предмет на изследването:

Настоящият дисертационен труд представлява систематизиране и изследване на процеса на приспособяване на системата на Кодай към местните особености в Китай, разгледано в дълбочина и от много гледни точки. Обобщено е състоянието и развитието ѝ в сферата на музикалното образование в Китай през последните години и са направени изводи. Цялостно е проследен процесът на адаптация на системата за музикално образование на Кодай в Китай и е представена основа за заимстване на този опит в Китай.

Изведено е и значението на това да се използва опитът от идеите на двамата музикални педагози. Съвременното музикално образование следва да се основе на поставянето и изпълнението на основни цели за подготовка на специалисти, да има приемственост в

националната музикална култура, да се разгръщат дейности във вокалното изпълнение и да се подобрява развитието на музикални ресурси и др. Продължението и доразвиването на идеите на Кодай и Сяо Юмей могат разгърнат максимално стойността и значението им, да подбудят развитието на съвременното музикално образование, което да стъпи на нов етап.

Хипотеза на изследването:

Създателят на китайското музикално образование Сяо Юмей и унгарският музикален педагог и етнолог Золтан Кодай имат голям принос за развитието на националното музикално образование в собствените си държави през различни периоди на историческо развитие. Хипотезата на автора е, че техните идеи и методология имат еднакво актуално водещо значение за китайското музикално образование днес.

Методи на научното изследване:

В настоящия дисертационен труд на първо място е използван литературен метод на изследване. Той се нарича още исторически метод на изследване. Изследването е направено след прочит на литературата по дадената тема, като са анализирани и обобщени важни концепции и натрупан опит. Поставена е основа за следващ етап на изследването. Настоящата работа основно събира и систематизира съответната литература, свързана с идеите на Сяо Юмей и Кодай.

На второ място е приложен сравнителният метод на изследване. Чрез него са установени сходствата и разликите в идеите за музикално образование на Сяо Юмей и на Золтан Кодай. Направен е техен анализ в съответни области, за да бъде изведен значим опит за развитието на музикалното образование днес.

В настоящия дисертационен труд основно е използван сравнителният метод на изследване. Представени са идеите за музикално образование на Кодай и Сяо Юмей. Изводите са направени чрез логическо обобщение и обобщение на опит.

ГЛАВА ПЪРВА. Формиране и съдържание на идеите за музикално образование на Сяо Юмей

Главата се разделя на четири части, които засягат всички важни аспекти относно личността и дейността на Сяо Юмей, които създават база за настоящото изследване, а именно биографията на Сяо Юмей, начина и контекста на формирането на идеите му за музикално образование, съдържанието и особеностите им.

1.1. Живот и дейност на Сяо Юмей

В настоящата част е представена биографията на Сяо Юмей, който посвещава усилията си на делото на музикалното образование в Китай и прави важен принос за създаването и развитието на професионалното музикално образование в Китай от новата му история. Той е първият китайският композитор, който овладява съвременната западна теория на композицията и създава професионално музикално творчество. Проследен е животът на китайския музикален педагог от раждането му в окръг Сяншан на провинция Гуандун (днешен гр. Джуншан) на 7 януари 1884 г., обучението му в чужбина до работата му в редица висши учебни заведения в Китай, където прокарва пътя на музикалното образование в Китай.

1.2. Исторически контекст на формирането на идеите за музикалното образование на Сяо Юмей

Втората част от първа глава представя факторите, повлияли идеите за музикалното образование на Сяо Юмей. А именно националната криза през 19 век, когато между западната и

китайската култура има силен сблъсък. Пред лицето на процъфтяващата западна мощ и напредналата цивилизация китайската традиционна култура изглежда слаба и изостанала, което я принуждава да се обнови насила. Именно промяната на местните идеи повлиява дълбоко Сяо Юмей.

1.2.1. Разпространение на чуждестранните идейни течения относно музикалното образование

Този раздел от изследването включва четири части.

1.2.1.1. Разпространение на идеите за музикално образование от развитите европейски страни в Китай

В края на 19-ти и началото на 20-ти век идеите педагогическите среди в Германия, Англия, Франция и др. европейски страни започват да издигат инициативата за образователна традиция, в която знанията, чувствата и поривите се развиват всеотрасно. В музикалното образование се формира движение, което се застъпва за „образование, връщащо се към естественото, идейно течение, в което детето е основната единица, образователна теория в трудовите училища и движение в художественото образование”. Разгледани са конкретните проявления в различни европейски държави на тези новозародили се педагогически идеи. През 1912 г. Сяо Юмей отива да учи в Германия, където следва педагогика в Лайпцигския университет и същевременно в свободното си време специализира теория на музиката в Лайпцигската консерватория. По това време възгледите в музикалното образование в развитите европейски страни, образователната система, системата на учебните планове дълбоко повлияват върху идеите за музикалното образование за целия живот на Сяо Юмей.

1.2.1.2. Влияние на американското идейно течение в музикалното образование за „ново образование”

Концепциите в музикалните учебни планове в Америка в края на 19-ти век основно се облягат на традицията в европейското и немското музикално изкуство. През периода на „ново образование” в Америка се появяват голям брой нови учебни материали по музика, като например „Сборник по съвременна музика”, „Музикални читатели на Конгдон”, „Музикални книги на Лоурел”, „Сборник от песни” и др. Тези музикални пособия съдържат голям брой песни за деца, които изхождат от уникалната душевност на децата и изразяват настроението им. Те отразяват тогавашното идейно течение в музикалното образование на Америка. Идеите за музиката на тези емблематични западни държави се сдобиват с широко разпространение и развитие в началото на 20-ти век. Те също поставят основата за формирането и развитието на идеите за музикално образование на Сяо Юмей.

1.2.1.3. Влияние на „епохата на обучението по пеене” в Япония

През 1901 г. Сяо Юмей отива да учи в Япония, след като завършва училище в Гуанджоу. Той постъпва в средното училище към Токийското висше педагогическо училище. През 1906 г. влиза в Педагогическия отдел на Токийския имперски университет. От 1904 до 1909 г. учи пиано и пеене в Токийското музикално училище. Именно в Япония той получава обучение в музикалното образование от нов модел. През този период музикалното образование в японските училища се намира в „епоча на обучение по пеене”. Разгледани са и основните реформи в музикалното образование в Япония, които пряко повлияват на Сяо Юмей и редица други китайски педагози.

1.2.1.4. Влияние на китайските местни идеи относно музикалното образование

В края на 19-ти и началото на 20-ти век в местните китайски идеи за музикалното образование също възниква преобразуване. Това също повлиява върху формирането на идеите на Сяо Юмей. Настоящата част разглежда двете основни местни китайски идейни течения от епохата и влиянието им върху китайския педагог, а именно идеите за „емоционално образование” на

фракцията на реформаторите, възгледите на Цай Юенпей относно художественото образование, които са в ярък контраст с дотогавашните традиционни методи и представи. Разгледана е и основната дейност на Цай Юенпей в художественото образование, тъй като тя пряко касае темата на изследването.

1.3. Съдържание на идеите за музикалното образование на Сяо Юмей

В сравнение с изпълнението, музикалната теория, творчеството и др. аспекти, постиженията на Сяо Юмей по отношение на музикалното образование несъмнено са най-блестящи. Той желае да възроди китайското музикално дело посредством образованието, след което посредством музикалното изкуство да въздигне народния дух и да промени бедния и слаб облик на страната. Той превръща това в централно съдържание на художествените си дейности през целия си живот. В тази част са представени шестте основни пункта от съдържанието на идеите на Сяо Юмей.

1.3.1. Развитие на традиционната китайска музика

В идеите си за музикално образование Сяо Юмей на първо място потвърждава стойността на традиционната музика, подчертава, че иновациите не изключват старата музика и, че е нужно традиционната музика да бъде събрана и изследвана, с което тя да се превърне в справка за творчеството на съвременните китайски композитори. Разгледани са дейности и практики на Сяо Юмей, които показват, че той влага много сила и енергия в образование и творчество и прави голям принос за развитието на традиционната китайска музика. Цитирани са множество изказвания и съчинения на музикалния педагог, съдържащи основните му възгледи за китайската национална музика. Разгледано е вниманието му към китайски музиканти, изпълняващи традиционна музика, и дейността му да ги въвлече в делото на музикалното образование на Китай.

1.3.2. Развитие на ролята на музикалното образование за богата страна и силна армия

В ситуацията на национална и социална криза китайските интелектуалци виждат затруднението на народа в историческото развитие на фона на останалия свят и по тази причина у тях се създава порив за пълна трансформация на музикалното образование. В образователните теория и практика на Сяо Юмей също може да бъдат видяни силни патриотични възгледи и идеята за ролята на музикалното образование за изграждането на богата държава и силна войска. Разгледани са социалната му ангажираност и активността му по времето на различни събития в китайската история, най-вече участието му в антияпонската съпротива и работата му върху написването на патриотични песни, стимулирането на самосъзнанието на обществото и дейността му за приложението на музиката и музикалното образование в тези родолюбиви движения.

1.3.3. Внимание върху статуса на китайската народна музика

Основната идейна нишка на Сяо Юмей в делото му за музикалното образование е именно „от една страна да се разпространява и преподава западната музика, включително теория и техника, от друга страна да бъде съхранена китайската древна музика, да бъде доведена до разцвет и да стигне до величие”. Проследен е изразът на тази идея в работата му в Пекинския университет и Националната консерватория в Китай. Разгледани са неговите трудове, лекционни курсове и дейността му по съхраняване на древната музика и културното наследство, както и дейността му за създаване на нова национална музика.

1.3.4. Заимстване от западния опит в музикалната педагогика

Сяо Юмей и неговите колеги заимстват успешния опит от развитите западни страни в учрежденията и системата на преподаване. Копирайки западните висши музикални училища с едно направление на обучението, те създават първото независимо висше музикално училище в Китай – Шанхайската държавна консерватория. В настоящата част са разгледани множество очерци,

учебни материали и др. трудове на Сяо Юмей, чрез които е изведена дейността му за разпространението на западната музикална култура и знание, което допринася за повишаването на нивото във висшето педагогическо образование в Китай.

1.3.5. Внимание към всестранното развитие на учениците

1.3.5.1. Внимание върху базовото музикално образование

Тази част основно се съсредоточава върху работата на Сяо Юмей за увеличаването на часовете по музика в средните училища и вниманието му по въпроса за квалификацията на преподавателите в музикалното образование в базовите училища.

1.3.5.2. Внимание върху култивирането на практически художествени умения у учениците

Разглежда се приносът на Сяо Юмей за развитието на художествени умения у учениците чрез редица учебници и внасянето на предложения към Министерството на образованието за създаване на избираеми дисциплини и курсове по музикално образование в университетите, за реформиране на учебните планове по музика.

1.3.6. Създаване на квалифицирани преподавателски колективи и учебни пособия

Както показва заглавието на тази подчаст, в нея са разгледани дейностите на Сяо Юмей за изграждането на преподавателски колектив. В тогавашния момент, когато професионалното музикално образование на Китай тъкмо прави своите първи стъпки, той осъзнава, че за да повиши нивото на обучение по западна музика, трябва да бъдат подготвени професионалисти, които са еднакво умели и в западната, и в китайската музика и които желаят да се усъвършенстват и в двете, и по тази причина трябва да бъдат поканени китайски и чуждестранни преподаватели с високо ниво. Проследени са конкретни мерки по въпроса, като търсенето на начини за повишаването на броя на студентите, изучаващи музика в чужбина и привличането на чуждестранни музиканти като Борис Захаров, Владимир Шушлин и др. и китайски музиканти, учили в чужбина, като Хуан Дзъ, Ин Шаннън, Джоу Шу-ан и др. в делото на китайското музикално образование.

1.4. Основни особености на идеите за музикално образование на Сяо Юмей

1.4.1. В образователните учреждения, образователната система и други аспекти се поддържа идеята за заимстване (borrowism)

Представена е идеята на Сяо Юмей в различни аспекти на музикалното образование да бъдат заимствани успешните западни практики.

1.4.2. Разглежда традиционната китайска музикална култура с идея за развитие

В тази част е представена особеност в идеите за музикално образование на Сяо Юмей, според която се отхвърля пълното „озападняване“ на китайската музика, а по-скоро се търсят начини за подобряване на настоящото ѝ състояние, включително чрез западната култура и постижения.

1.4.3. Високо цени социалната функция на музикалното образование и стимулиращата роля на професионалното образование за останалите видове музикално образование

На следващо място е разгледана идеята за обединяване в едно на „стимулирането на пеенето в колективи и музикалния колективен живот“ и на „подготовката на преподавателски кадри по музика“ като аспекти, необходими за музикалното образование в Китай.

1.4.4. Обръща внимание върху водещата роля на известни учители в процеса на музикално образование

Разгледана е работата му за привличане на изтъкнати преподаватели и правилния начин на устройство на образованието и самите учебни институции и процес.

ГЛАВА ВТОРА. Трите етапа на практическото изследване на Сяо Юмей и идеите му за музикално образование

Във втора глава е направено изложение на трите стъпки в дейността на Сяо Юмей по отношение на изследванията и развитието на музикалните му идеи. То следва в хронологична последователност етапите от живота му след завръщането му от чужбина в Китай.

2.1. Връщане в Китай. Бейпин: назряване и начало на развитието на идеите за музикална естетика

2.1.1. Първо споменаване на „съпоставителен метод за изследване на музиката” и „музикална естетика”

Проследени са няколко теоретични публикации на Сяо Юмей след завръщането му в Китай и идеите, засегнати в тях, а именно *„Какво е музикознанието? Чуждестранните учреждения за музикално образование. Какво е музикознание? Причината за неразвитото състояние на китайската музикална педагогика”* от 31 май 1920 г., *„Метод на изследване на музикознанието”* от 30 юни 1920 г. и *„Съпоставително изследване на китайската и западната музика”* от 31 октомври 1920 г.

2.1.2. Основаване на музикалния отдел към Пекинското женско висше педагогическо училище и музикалните курсове към Пекинския университет. Първи стъпки в обособяването на отделна дисциплина по музика

По време на живота си в Пекин през периода 1920 – 1927 г. Сяо Юмей последователно води основаването на музикален отдел към Женското висше педагогическо училище и на специализирани музикални курсове към Пекинския университет. Освен това той също така поема длъжността на декан на допълнително основания Факултет по музика на Държавното пекинско специализирано художествено училище, което по-рано се нарича Държавно пекинско специализирано училище по изящни изкуства. Проследено е развитието ина тези учреждения в музикалното образование, които се превръщат във важна база за провежданите от него практика в музикалната педагогика и търсене на музикалната естетика.

2.1.3. Основаване на Обществото „Приятели на музиката” и утвърждаване на стойността на преподаването на „естетическото чувство” в музиката

На 30 юни 1921 г. Сяо Юмей заедно с единомишелници като Шън Пънниен, Ян Дзуси, Джао Юенжън, Гао Уънлиен и др. стартират организирането на Обществото „Приятели на музиката” и подписват и публикуват „Отчет за иницизирането на Обществото „Приятели на музиката” и „Кратък правилник на Обществото „Приятели на музиката”. Разгледан е основният фокус на обнародваните документи, а също така приноса на обществото за развитието на идеите за „естетическо чувство” в музиката, както и сътрудничеството между Сяо Юмей и Джао Юенжън, преподавател в Университета Цинхуа, в тази сфера.

2.2. Шанхай преди окупацията: практика и мисия на естетическите идеи в музиката

На второ място в настоящата глава е разгледана дейността му в Шанхай, свързана най-вече с основаването на Шанхайското музикално училище, работата по неговото развитие, начините за разпространение на музикалното образование сред по-широките обществени кръгове.

2.2.1. Основаване на Шанхайското музикално училище и борби за по-добра организация на самостоятелен институт по музикална педагогика

След установяването на ново правителство в Северен Китай от Бейянската армия, Сяо Юмей отива на юг в Шанхай, където през август 1927 г. основава първата китайска консерватория, чийто ректор е Цай Юенпей, а Сяо Юмей поема длъжността на завеждащ учебното дело. Основаването на консерватория в такава хаотична ситуация наистина е голям успех, постигнат съвместно от Сяо Юмей и Цай Юенпей. Частта разглежда различните трудности от развитието на висшето учебно заведение, като финансови затруднения, липсата на подкрепа от образователните институции и липсата на точно установен адрес.

2.2.2. Заимстване на възгледи от историята, управление на китайското чрез западното: начините на разрешаване на проблема с изостаналостта на китайската музика

В тази част са разгледани практическите му научни изследвания, търсещи причините и начините на осъвременяване и развитие на съвременната музика. Включен е *„Кратък очерк на еволюцията на музиката в историята на Китай (Част първа)“*. Разгледани са различните мерки, които Сяо Юмей предлага на тогавашните институции за подобряването на музикалното образование в Китай, например „План молба за отделянето на награди за университетите в размер на 20 000 юана за музика и изящни изкуства“, „План молба при изпращането на студенти на Запад да се обръща внимание на квотата по музика“ и др.

2.2.3. Популяризиране на „мощта на музиката“ в обществото

Освен на доброто уреждане на училищното музикално образование, Сяо Юмей също така обръща голямо внимание и на обучението в обществото и на разпространението на знанията относно музиката по различни пътища, популяризирането на социалните функции на музиката. В подробност е разгледана неговата „радио лекция с популярни знания“ със заглавие „Мощта на музиката“ от 15 ноември 1933 г., проведена по покана на Шанхайското градско управление по образованието. Проследено е и публикуването ѝ във втори свитък на трети брой на „Музикално образование“ и втори брой на „Списание „Музика“, издавано от Обществото за музика, изкуство и литература, през 1934 г. Изброени са и други негови дейности за популяризирането на музикалната култура в китайското общество.

2.3. Шанхай след окупацията: промяна и възобновяване на идеите за музикална естетика

Третият етап от развитието на изследванията и идеите на Сяо Юмей е именно след японската окупация на Китай от 1937 г., когато на Държавното музикално училище му се налага да влезе във Френската концесия, за да избегне японското влияние. В тази част на втора глава са проследени идеите, които той прегръща в този етап на криза.

2.3.1. Духовната защита на страната: мисия на музиката в призива към патриотичен дух по време на войната

Като директор на Шанхайското музикално училище и водач в новата музика на Китай, в периода на война и неустойчивост Сяо Юмей ясно разбира, че нормалните творчество и среда на обучение не могат да бъдат гарантирани. Изложени са идеите му за адаптация на музикалното образование в извънредното положение, концентрирани най-вече в *„Доводи и начини държавното музикално училище да предложи клас за подготовка на диригенти за хорове и клас за подготовка на военни диригенти за адаптацията към извънредното положение“* (представени на тогавашния министър на образованието Уан Шъдзие на 14 декември 1937 г.), като съдържанието на документа е анализирано подробно и е изведен неговият принос. Проследена е промяната на идеите на Сяо

Юмей, според която по целесъобразност се избягва търсенето на естетика и се преминава към изграждането на „духовната национална защита“ чрез музиката.

2.3.2. Опит на колективите в националната музика да съчетаят и теорията, и практиката

На 13 юни 1937 г. в текста си „Надежда за колективите в националната музика от различни места в Китай“ Сяо Юмей пише, че има две причини китайската музика да не е напреднала през последните няколко хилядолетия – първата е, че се обръща внимание само на техниката и не се цени теорията, втората е, че придворното училище за артисти се е занимавало единствено с подготовка на музиканти и не е развивало музикалното изкуство. Настоящата част представя развитието на този негов възглед, който е прекратен още в начален етап, поради избухването на Антияпонската война.

ГЛАВА ТРЕТА. Формиране и съдържание на идеите за музикално образование на Кодай

Трета глава разглежда биографията и разнообразната дейност на известния унгарски композитор, педагог и специалист по музикална етнология Золтан Кодай, както и контекста, причините за формирането и съдържанието на идеите му за музикално образование. Четвъртата част на настоящата глава разглежда конкретно методиката на Кодай, която придобива широко разпространение и е успешно приложена по целия свят.

3.1. Живот и деятелност на Кодай

Дейността на Золтан Кодай, заедно с тази на Бела Барток, е разглеждана като маркер за започването на нова епоха в унгарската музикална история. От нея се ражда и унгарската художествена музика, чиито корени могат да бъдат проследени до народната музика и при това тя е издигната до международно ниво. Именно в това се състои важноста на изследването на работата и идеите на унгарския музикант и педагог. В тази част е разглеждана биографията му, като се обръща внимание на отделните съществени аспекти от дейността му.

3.1.1. Композиторска работа

В началото на 20 век някои далновидни млади унгарски композитори като Барток, Кодай и др. от една страна жадно изучават традиционната европейска музика, с усърдие овладяват различни знания относно европейската художествена музика от миналото и съвременето и обогатяват композиционната си техника. От друга страна, те активно търсят първичната унгарска народна музика, която по това време все още не е развита, търсят нов път. Докато се осмеляват да разрушат традиционните концепции, те с изненада откриват, че истинската унгарска народна музика израства в селото и е жива сред селското население. Изложението започва от ранния етап на работа на Кодай, когато той се съсредоточава върху композиция на песни и камерна музика, пише голям брой песни и аранжирани на народни песни, и от първия етап на разпространение на специфично унгарската музика, която той пише. Разгледани са произведенията му „Унгарски химн“ от 1923 г., представителните му драматични произведения „Предачница“ и „Хари Янош“, произведенията му на струнната музика „Паун“ и „Концерт“.

3.1.2. Работа в теорията на етническата музика

Подобно на композиторската му работа, теоретичните изследвания също са поприще, с което Кодай се занимава цял живот. В по-строг смисъл той не е пионер в тази сфера в страната, но той е първият академичен изследовател. Той прави световно признати постижения в областта на теоретичните изследвания, благодарение на далновидните си цели, ерудицията и интелекта си и високо научните си методи. Разгледана е работата му по докторската му дисертация, както и забележителните му трудове като „Пентатоничния звукоред в унгарската народна музика“ от 1917 г., „Унгарска народна музика“ от 1937 г., „Серия унгарска народна музика“ (колекция, която

Барток и Кодай замислят още през 1913 г. и започва да бъде издавана от 1951 г.). Също така са представени научните му и академични постижения и заслуги.

3.1.3. Работа в областта на музикалното образование

В кариерата си Кодай винаги едновременно се занимава с разнообразна по естество работа, но работата му на педагог в по-късния период започва постепенно да заема основно място. От 1907 до 1940 г. той е носил като отговорност преподавателската работа за всички курсове, свързани със специалност „Композиция”. Много от неговите студенти по-късно стават известни в международните среди композитори, диригенти, педагози и музикални теоретици. Настоящата част обръща внимание на образователните му идеи и реформи.

3.2. Исторически контекст на формирането на идеите за музикално образование на Кодай

В настоящата част са разгледани два фактора на влияние върху идеите за музикално образование на Кодай.

3.2.1. Влияние на музикалната култура на Германия, Австрия и други държави

На първо място, са идеите в държавите в Европа, имащи политическо влияние върху Унгария, а именно Австрия. Именно под влиянието на немско-австрийската музикална култура Кодай превръща унгарската народна музика в източник на музикалното си творчество. Тук са разгледани различните особености на идеите му за преподаване.

3.2.2. Влияние на местните философски възгледи за образованието

Целта на неговото музикално образование е ясна и конкретна, а именно - да развие и предаде в наследство музикалната културна традиция на нацията, да направи така, че музиката да принадлежи на всеки човек от народа. В настоящата част е анализирана именно тази философска база.

3.3. Особенности на възгледите за музикално образование на Кодай

3.3.1. Идея за музикално образование на целия народ

Кодай посочва, че „музикалната култура на една страна не е създадена от отделни музиканти, а е създадена от целия народ и по тази причина всеки човек има право да наследява това скъпоценно имущество”. Той смята, че „музиката не е облага на малък брой изявени личности, а е източник на духовна сила. Музиката не може да се превърне в имущество, принадлежащо само на малък брой хора, а трябва да принадлежи на всеки човек. Това е най-високият идеал. Всеки хора, които са получавали образование, трябва да я превърнат в обществена собственост”.

3.3.2. Идея за образование в народната музика

Кодай смята, че „народната музика трябва да е ракурс на културата на етноса, тя е квинтесенция на мъдростта, предадена и натрупана от народа в течение на множество векове”. Тази идея е анализирана и разгърната във втората подчаст, фокусирана върху особеностите на идеите за музикално образование на Кодай.

3.3.3. Идея за ранно музикално образование

Третата идея, която е разгледана, е тази за ключовата роля на ранното музикално образование върху развитието на човека.

3.3.4. Дейности по пеене, внимание върху естетическото преживяване

Четвъртата идея на Золтан Кодай, която дисертационният труд разглежда, е тази за важната роля на пеенето в системата на музикално образование, а най-вече за естетически опит в музиката, в което инструмент е човешкият глас.

3.3.5. Внимание върху закономерностите и последователността в обучението по музика

В идеите на Золтан Кодай два от най-важните аспекти са гарантирането на достатъчен брой часове и свързаността в учебното съдържание. Освен тях накратко са разгледани и учебните пособия, създадени от него.

3.3.6. Отчетливо културно съдържание

В последната точка, разглеждаща съдържанието на идеите на Кодай, е изложена концепцията за важността на народната музика и приложението ѝ още в училищното образование, така че националната култура да бъде предавана и ценена. Под инициативата на Кодай, в образованието в обикновените училища за учебен материал се подбират голям брой народни песни. Децата се запознават с националния музикален стил и особености посредством пеенето и изучаването на народна музика, култивират се способностите за преживяване на националната музика, преживяването на музиката става особен чар на музикалното изкуство.

3.4. Методиката на Кодай

В последната част от трета глава на настоящия дисертационен труд са разгледани петте основни компонента на известната методика на Кодай, а именно:

3.4.1. Солфеж на „подвижно до” (тоникиа сол – фа)

Този компонент от методиката е открит от Кодай, докато е в Англия. Самият солфеж на „подвижно до” (тоникиа сол – фа) е създаден през 11 век от Джон Кърван. Изредени са основните специфики на тази система.

3.4.2. Отбелязване и четене на ритъма, продължителността на нотата и тоновете

Като втори компонент в методиката си, Кодай използва системата за четене на ритъма на Емил Жозеф Морис Шеви от 1800 г. Също са изложени основните ѝ характеристики.

3.4.3. Жестове на Кърван

На трето място, в настоящата част на дисертационния труд е представена системата от жестове на Джон Кърван.

3.4.4. Буквен солфеж

Като четвърти елемент от методиката на Кодай е включен буквеният солфеж – употребата на съгласни букви *d, p, m, f, s, l, t*, вместо числата 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Този метод понижава трудността при разчитането на нотите, всяко от числата се преобразува в съответните букви от майчиния език на ученика.

3.4.5. Преподаване на пеене и създаване на богати и качествени учебници по музика

Кодай обръща много голямо внимание на преподаването на пеене. Според него основата на методите на преподаване е пеенето. Той смята, че „една по-задълбочена музикална култура може да се развие само на основата на пеенето. Коренът на музиката е в пеенето”. Накратко са изложени тези негови концепции.

3.4.6. Особенности на методиката на Кодай

Последната част от анализа на методиката на Кодай в настоящия дисертационен труд представлява обобщение на особеностите ѝ.

Системата на идеите за музикално образование на Кодай основно включва: 1. Двете основни концепции на Кодай за музикалното образование са възгледите за музикалното образование, че „музиката да принадлежи на всеки човек” и че „учебен материал да бъдат унгарските народни песни”. 2. Методиката на Кодай, при която „методът за свободно развитие на децата” е водеща идеология, е важна гаранция музикалното образование на деятеля да бъде успешно приложено. „Петте големи средства на обучение”, сред които са солфежът на „подвижно

до”, „четенето на ритъм”, „буквени ноти”, „жестовите на Кърван”, хроматическото солмизиране, имат ефект, известен на всички. 3. Основен способ в музикалното образование на Кодай е пеенето, при което „инструмент е човешкият глас”, а особено пеенето в хор.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА. Разпространение на системата на музикално образование на Золтан Кодай в Китай

В четвърта глава на настоящата работа е представено развитието и разпространението на системата за музикално образование на Золтан Кодай в Китайската народна република. Обхванати са четирите етапа от 1980 г. насам. Обръща се внимание на контекста на развитието ѝ и навлизането ѝ в местното образование, адаптацията ѝ към китайската култура и традиции. Също така се разглеждат различни теоретични изследвания, преводи, практика, изграждане на учебни пособия и др. важни аспекти.

4.1. Навлизане на системата на музикално образование на Кодай в Китай (1980 – 1988)

4.1.1. Социокултурен контекст на въвеждането ѝ

4.1.1.1. Състояние на сферата на музикалната педагогика в Китай

В началото на 80-те години на 20 век китайските политика, икономика и култура започват непрекъснато развитие, следвайки Политиката на реформи и откритост и откриването на третия пленум на 11 ЦК на ККП. Музикалното образование в средните и началните училища започва да се възстановява, но поради различни исторически причини и актуални проблеми развитието му далеч не може да отговори на развитието на цялостното образование. Появяват се множество проблеми, например пренебрежението към музикалното образование в училищата, липсата на достатъчно квалифицирани преподаватели, липсата на базови учебни материали, неактуалността на съдържанието и методите. Тези явления предизвикват вниманието на специалисти и учени от педагогическите среди. В Китай започват да се популяризират напредничави методики от чужбина като методиката на преподаване на Кодай, на Орф, методиката на комплексно усещане за музика и др. По това време призивите за внимание и изучаване на чуждестранните продресивни идеи в преподаването и методика на обучението са все по-гръмки, което в резултат действително постепенно надига вълна на активно изучаване.

4.1.1.2. Възможности за заимстване на системата на музикално образование на Кодай

Методиката на Кодай неслучайно навлиза в Китай в едни особени условия. Тя много добре подхожда на тогавашната ситуация в музикалното образование. В настоящата част са представени и разгърнати трите основни причини за навлизането ѝ в страната.

1. Тя отговаря на актуалните потребности за развитието на музикалното образование;
2. Удовлетворява нуждите за реформа на музикалната методика;
3. Компенсира недостатъците на народната музика в естетическото възприятие.

4.1.2. Преводи и разпространение

4.1.2.1. Въвеждане на системата за музикално образование на Кодай

Най-ранният контакт на Китай с методиката в музикалното обучение на Кодай е в средата на 50-те години на 20-ти век. По това време страната изпраща студенти в Източна Европа. Цигуларят Ян Бинсун, който учи в Унгария, първи донеся методиката на преподаване на Кодай в Китай чрез част от учебните материали и методи, които прилага в сферата на хоровото пеене. Превежда „Песен по залез” и др. произведения за хор на Кодай. През 1964 г. Ляо Найсюн превежда и издава неговата книга „Унгарската народна музика”, която прави детайлно представяне и класификация на унгарските народни песни. Преди 80-те години на 20 век изследванията върху Кодай се съсредоточават повече върху изследванията на унгарската народна музика и музикалното

творчество. Налични са преводи на „Унгарски народни песни“ и др. произведения. Ду Ясюн, Уан Пейюен и др. правят изследвания на Кодай, Барток и на народните песни.

След 1982 г. започват активни преводи на трудове, касаещи методиката на Кодай.

4.1.2.2. Промотиране на системата на музикално образование на Кодай от Уан Пей-юен и др.

Уан Пейюен е учен, който обръща внимание и изследва системата за музикално образование на Кодай на много ранен етап, но най-ранното му изследване основно се съсредоточава върху музикалното творчество на унгарския педагог. Едва през 1979 г. Уан поема позицията на завеждащ катедрата по Основна теория на музиката на Шанхайската консерватория и едва тогава започва изследванията и придвижването на системата за музикално образование на Кодай. В дадената част се разглеждат конкретни дейности, предприети от него след 1985 г. Сред тях са лекцията „Проблеми при приложението на методиката на Кодай“, написването на „План на часовете и учебни пособия според образователната система на Кодай (за хоровите училища)“, изпращането на студенти в Унгария, за да изучават методиката през 1987 г., създаването на Научното общество „Кодай“ на 28 октомври 1988 г.

В рамките на десет години развитието на системата за музикално образование на Кодай вече има здравословно начало и скрито разгръщане. Това е от помощ за забързването на реформите в музикалното образование в страната и поставя още по-голяма основа за успеха ѝ.

4.2. Първоначално развитие на системата на музикално образование на Кодай в Китай (1989 – 1999)

През 90-те години на 20 век музикалната система на Кодай има още по-голямо развитие в Китай. Под водителството на една група учени, сред които Ян Лимей и Научното общество „Кодай“, музикалните среди се запознават още по-всестранно с нея, постигат множество нови научни резултати и предоставят здрава основа за последващото ѝ разгръщане.

4.2.1. Задълбочаване на теоретичните изследвания

4.2.1.1. Ход на развитие на теоретичните изследвания

През 90-те години на миналия век развитието на системата на Кодай е тясно свързано с реформата в основното музикално образование. Мерките от тези десет години задават исторически контекст и са от помощ за развитието на методиката на Кодай в Китай.

Разгледани са най-вече постъпателните реформи в музикалното образование. През десетилетието между 1990 и 1999 г. Китай непрестанно прави реформи в основното образование. Проблемите, свързани с тях, се нуждаят от още работници в сферата, които да ги разрешат с общи усилия и заедно с правителствените отдели. На този фон системата за музикално образование на Кодай има бавно развитие в Китай и в определена степен стимулира реформите. Нейното разпространение следва течението и има важно значение за заимстването на опита от Запада.

4.2.1.2. Постигания от теоретични изследвания

През 80-те години на 19 век, следвайки постепенното навлизане на теоретичните изследвания в музикалното образование, китайските също започват да се развиват в посока на научната педагогика. През 1988 г. отделът за художествено образование на Държавния комитет по образованието организира неофициално обсъждане на научно-изследователска тема относно художественото образование и същевременно поставя въпроси, свързани с изследванията в музикалната педагогика. В края на годината е създадена научна група за „Изследвания в музикалната педагогика в общообразователните училища“.

Много трудове в теорията на музикалното образование излизат на бял свят. Сред тях са „Увод в общата музикална педагогика“ на Цао Ли (1990 г.), „Музикална педагогика“ на Лиу Юнсян и Уей Хуан (1990 г.) и др.

Разгледани са и множество ключови проекти, които спомагат за развитието на методиката на Кодай в Китай, като „Изследване на теорията и практиката в училищното естетическо възпитание” и „Съпоставително изследване на чуждестранното училищно музикално образование”.

Авторът на настоящия дисертационен труд прави класификация на постиженията на теоретичните изследвания върху системата на Кодай от дадения период на базата на работа със съответната литература. Класификацията е както следва:

1. Съпоставки на системата за музикално образование на Кодай с други системи;
2. Изследвания върху системата и идеите за музикално образование на Кодай;
3. Приложение на системата за музикално образование на Кодай в училищното обучение по музика;
4. Китайски местни изследвания на системата на музикално образование на Кодай;
5. Системата на музикално образование на Кодай и музикалното образование в детските градини.

Всяка от горните точки е изложена подробно.

4.2.2. Практика през първоначалната фаза

През 1989 г. Държавният комитет по образованието издава „Национален генерален план за художественото образование (1989 – 2000)”. Този програмен документ поставя целите на развитие и основните задачи в училищното художествено образование на Китай между 1989 и 2000 г. След спускането на документа в училищата в различните райони на Китай ситуацията се променя и започват цялостни основни реформи в музикалното образование. В училищата из страната се разгръщат и организират обучения на преподаватели в приложението на прогресивни чуждестранни методики в обучението по музика, обмен на опит. С това развитието на системата на Кодай в Китай нараства. Разгледани са различните дейности, задвижени в рамките на плана.

4.3. Дълбоко проникване на системата за музикално образование на Кодай в Китай (2000 – 2009)

В края на миналия век музикалното образование в началното и средното училище на Китай върви по пътя на стандартизацията и науката под ръководството на документи като „Национален генерален план за художественото образование (1989 – 2000)”. Училищното обучение по музика има много радващи резултати. До 2000 г. преподаването в часовете по музика в началните и средните училища в повечето райони на цялата страна се приближава до 100%, а в аспекти като механизми на управление, постановка на учебните дисциплини, изграждане на учебни пособия, оборудване и др. има подобрение. Методиката не е едностранчива, качеството има голямо подобрение. Китайското базово обучение по музика от началото на 21 век вече е подготвено за новите възможности и предизвикателства, за да се изправи пред новата епоха.

В новия контекст е създадено улеснение за по-доброто развитие в системата на Кодай. През този период в нея има положителни тенденции и бързо развитие в аспекти като теоретично изграждане, преподавателска практика и др.

4.3.1. Изследвания, адаптирани към местните условия

С навлизането в 21 век системата на Кодай в страната се развива бързо. Изследванията и трудовете се увеличават. Китайската консерватория, Централната консерватория и др. известни учебни заведения последователно създават съответни курсове по методиката на Кодай. В настоящата част са разгледани дейности, които се развиват, като международният обмен, специализираните дискусии и обучения, свързани с нея.

4.3.1.1. Преподаване, обучение и практически дейности

През този период теоретичните изследвания на методиката на Кодай вече са по-зрели, но докато се разпространява адаптацията ѝ към китайските условия, са необходими повече дейтели в музикалното образование, така че тя да се приложи активно и в практиката на часовете. Взимайки това под внимание, са развити курсове за обучение по методиката на Кодай. Някои от специализираните училища последователно създават съответните дисциплини, свързани с нея.

Разгледани са дейността на Факултета по музикална педагогика на Централната консерватория, основан през 1999 г., курсът „Образованието на Кодай и дирижиране на хор“, създаден от Китайската консерватория между 2006 и 2007 г., работата на Научното общество „Кодай“ и др.

4.3.1.2. Академични изследвания и международен обмен

Под инициативата на все повече специалисти от Китай и учени, завърнали се от чужбина, при настъпването на новия век международният обмен и обсъждания, свързани с методиката на Кодай, стават все по-обширни. Включени са „Международен симпозиум на Шанхайската консерватория по музикално образование“, проведен от Шанхайската консерватория през октомври 2004 г., „Седмица на Кодай, Пекин 2005“ с основна тема „Да направим музиката притежание на всеки китаец“, международната научна конференция за музикална педагогика в Централната консерватория през 2005 г. и др. дейности, подети от Научното общество „Кодай“.

4.3.2. Изследвания в училищното музикално образование, адаптирани към местните условия

Преди 21 век приложението на методиката на Кодай в детската градина, началното и средното училище е много ограничено в сравнение с висшите училища. Много учители, които участват в специализираните обучения, са опитвали да я внесат в класната стая, но най-често се ограничават до жестовете на Кърван и буквените ноти. Още повече много от учителите ограничават тези средства само до преподаването на звукореда. При настъпването на 21 век в това явление се случва промяна, методиката на Кодай постепенно е въведена в много от учебните пособия по музика в началното и средното училище и бързо е приложена в класните стаи.

4.3.2.1. Съчетание с учебните пособия по музика за началното и средното училище

Представена е дейността на Ян Лимей, директор на Научното общество „Кодай“ в проекта за реформа в националното базово образование „Изследване и приемане на стандарт в националната учебната програма по художествено образование“, която води до създаването на поредицата учебни пособия „Изкуство“, издадени през 2004 г. от издателство „Педагогика“. В настоящата част е включен и анализ на целия комплект учебни пособия, за да бъде представено приложението на системата за музикално образование на Кодай в тях. Изведени са няколко основни особености:

1. Учебникът стъпва върху традиционната китайска музикална култура;
2. Акцентира върху изучаването на музикознание;
3. Акцентира върху преподаването на пеене;
4. Акцентира върху изграждането на базови умения в музиката;
5. Използвано е приложение на системата за солфеж с подвижно до.

Издаването на тези материали е нов плод по пътя на адаптацията на системата за музикално образование на Кодай към китайските условия. Те съчетават по много добър начин нейните напредничави концепции и реалната ситуация в страната и традиционната култура. Това едновременно развива системата на Кодай и процеса на нейното пригодяване в базовото музикално образование на Китай.

4.3.2.2. Интеграция с учебните пособия за деца в предучилищна възраст

В настоящия подраздел е направен анализ на поредицата учебници „Музикална градина” (Musikgarten), представляваща всестранна поредица за уроци по музика, съставена за деца от раждането до деветгодишна възраст.

4.3.3. Задълбочаване на резултатите от изследвания

През този период теоретичните изследвания върху системата на музикално образование на Кодай се задълбочават, появяват се много реални плодове. Множество книги я интегрират и я представят на китайците систематизирано. Дискусията в множество научни статии също се задълбочава.

4.3.3.1. Важни трудове

С навлизането в 21 век системата за музикално образование на Кодай се развива бързо в Китай, като печели одобрението на деятели от различни сфери. На бял свят се появяват ред академични трудове и специализирани статии. Те изиграват изключително голяма роля за разпространението и популяризирането на системата. Най-важните трудове могат да бъдат разпределени според няколко особености.

1. Актуални трудове: *„Индивидуализирано развитие на началните ученици”* (1993 г.) , *„Музикалното образование, вървящо към бъдещето”*, част от поредицата *„Всестранен поглед към образованието в началното и средното училище от Китай и чужбина”* (2000 г.);

2. Тематични трудове: *„Идеите за музикално образование на Кодай и унгарското музикално образование”* (2000 г.), *„Общо въведение в базовото музикално образование на Кодай”* (2008 г.);

3. Преводни трудове: *„Методика на Кодай 1 част: комплексно музикално образование”* (трето издание на оригинала) на Лоис Чокси, преведена през 2008 г., *Принципите на Кодай в практиката*, написана от почетния професор на унгарската Музикална академия „Ференц Лист” Ержибет Сони и издадена в Китай през 2009 г. и др.

4.3.3.2. Резултати

В тази част от дисертационния труд са разгледани постигнатите резултати през третия етап на навлизането на методиката на Кодай в Китайската народна република. Авторът ги разделя на няколко основни точки, към които прави подробно изложение и аргументация.

1. Усвояване и заимстване от системата за музикално образование на Кодай;

2. Дълбоки търсения в идеите и образователната система на Кодай;

3. Съпоставка на музикалната образователна система на Кодай и други системи.

В началото на 21 век системата на музикално образование на Кодай вече е в състояние на бурен подем. Теоретичните изследвания се задълбочават и различните практически дейности в обучението се разгръщат широко, съответните местни търсения започват да се трансформират от първоначалното просто копиране и присвояване в разумно усвояване и заимстване според реалната ситуация в Китай. В тази си форма тя още повече подхожда на развитието на китайското музикално образование.

4.4. Процъфтяване на системата за музикално образование на Кодай в Китай (2010 – 2015)

През последните години системата на музикално образование на Кодай непрестанно се обогатява и усъвършенства под тласъка на многобройните работници в сферата. Тя е приложена в практиката на първа линия в преподаването и постепенно намира път, който съответства на ситуацията в Китай.

4.4.1. Цялостно прокарване на пътя за системата за музикално образование на Кодай в Китай

4.4.1.1. Основане на Научното общество Кодай в Пекин

За да може повече преподаватели по музика да опознаят, изучат и по-добре да приложат на практика методиката на Кодай, през януари 2011 г. е основан колективът за изучаването и изследването ѝ в района на Пекин – „Пекинско научно общество „Кодай” в Педагогическия институт на Пекинския обединен университет. Заместник председателят на Обществото Ян Лимей приема поста на генерален директор. За членове са приети близо хиляда преподаватели по музика в сфери като висше и основно образование. Работата на Обществото се върти около две задачи - изграждането на база и подготовката на преподаватели. Авторът разглежда всички дейности на Научното общество „Кодай” в Пекин до 2015 г.

4.4.1.2. Популяризиране на системата на обучение на Кодай в различни образователни сфери

В тази част авторът прави обзор на постиженията от промотирането на методиката на Кодай, постигнати вследствие на всички три предишни етапа на развитие, включително дейностите на Централната консерватория в Пекин и други университети в страната, наемането на чуждестранни специалисти, които изнасят лекции в Китай, развитието на учебни пособия за началното и средното образование.

4.4.2. Научни постижения

4.4.2.1. Ключови трудове и коментари

Включени са два значими труда – преизданията *„Идеите за музикално образование на Кодай и унгарското музикално образование”* през 2011 г. и *„Методика на Кодай, част II: от народни песни до класика”* на Лоис Чокси от 2014 г.

4.4.2.2. Задълбочаване на теоретичните изследвания

Авторът разглежда и обяснява няколко аспекта.

1. Приложение на системата за музикално образование на Кодай в обучението по музика в училищата;
2. Изследвания върху идеите за музикално образование на Кодай и системата му.

ГЛАВА ПЕТА. Сравнително изследване на идеите за музикално образование на Сяо Юмей и Кодай

Настоящата глава представлява съпоставителен анализ на различни аспекти, касаещи идеите за музикално образование на двамата музикални педагози. В първата глава са изведени сходствата между тях. Авторът обобщава четири общи точки, а именно контекст на пораждането, акцентът върху националната култура в музикалното образование, вниманието върху качествените учебни материали и подготвените педагози.

5.1. Сходства в идеите за музикално образование на Сяо Юмей и Кодай

5.1.1. Сходства в предпоставките за развитие на идеите за музикално образование

На първо място в дисертационния труд е съпоставен историческият контекст, в който се пораждат възгледите на Сяо Юмей и Кодай. Изграждането на техните идеи в музикалното образование не би било възможно без средата, която се формира в тогавашната епоха. От изложеното в дисертационния труд можем да забележим сходствата в средата, в която се формира идеята за музикалното образование на Сяо Юмей и Кодай. И двете държави са претърпявали чужда инвазия и намеса и дълго време са се намирали в сътресение поради война. Развитието на културата са е намирало в застои и дори в състояние на регрес. Това е не само предпоставка за развитието на техните идеи относно музикалното образование, но в него се състои и пряката причина за зараждането им.

5.1.2. Превръщане на националната култура в основа за музикалното образование

Сходствата, изложени във втората подточка, произтичат от първия общ фактор, а именно – приликата в контекста на развитие на идеите на двамата педагози. По тази причина в идеите им за музикалното образование се набляга върху важната роля на националната музикална култура. Паралелно са изложени конкретните дейности, в които Сяо Юмей и Золтан Кодай влагат усилията си, за да издигнат народната музика в националното образование.

5.1.3. Акцент върху създаването на висококачествени учебни пособия

Учебните пособия заемат централно място в целия процес на обучение и имат пряка връзка с въпросите „Какво се преподава?“ и „Какво се учи?“. Кодай и Сяо Юмей обръщат изключително голямо внимание на това. Подробно са разгледани учебните пособия, създадени от тях.

5.1.4. Акцент върху изграждането на група от квалифицирани педагози

Учителите са водачите на просветителската дейност. Техните качества и способности имат решаващо значение за качеството на образованието. По тази причина Сяо Юмей и Кодай обръщат голямо внимание върху създаването на екип от преподаватели. И в тази част са разгледани конкретните постъпателни действия за изграждането на професионални и сплотени преподавателски колективи.

5.2. Разлики в идеите за музикално образование на Сяо Юмей и Кодай

Въпреки че Сяо Юмей и Кодай живеят и творят в една и съща епоха и имат доста сходни точки в идеите си за музикалното образование, в крайна сметка Китай и Унгария са две държави в Изтока и Запада и имат различни история и култура, а още повече - имат различни потребности по отношение реалната обстановка и развитието си. По тази причина разликите също са изключително ясни. Те основно се изразяват в два аспекта

5.2.1. Идеята на Сяо Юмей за „директно заемане от чужбина“ и националистичният възглед за образованието на Кодай

Сяо Юмей учи в Япония и Германия двадесет години, в които напълно се запознава със западната система. Също така той специално написва *„Кратък очерк на специализираните музикални учебни заведения в Европа и Америка“*, в който подробно представя основаването на музикални специалности и създаването на дисциплини и др. В съвременните изследвания върху Сяо Юмей, този негов подход на „преписване и пренасяне“ се нарича „идея за заимстването“ (на англ. *borrowism*), като в някои изследвания на тези негови действия се дава негативна оценка [Уан, 2015]. В действителност в оная ситуация на вътрешен смут и външна агресия, в която китайското музикално образование вече е напълно изостанало спрямо западното, заимстването и пренасянето от западната система са най-прекият и ефективен начин. Освен това самият той ясно казва, че имитацията и заимстването от чуждестранното е само временна нужда и че развитието на музикалното образование в Китай трябва да има за основа националната музикална култура. По тази причина неговият подход е специфичен и може да се счита за правилен избор на фона на епохата.

За разлика от Сяо Юмей, музикалното образование на Кодай повече набляга на това, че трябва да се оформи специфична музикална образователна система на базата на традиционната музика. Той смята, че в бавния ход на историческото си развитие всяка държава и етнос са оформили своя култура на тембъра, която е уникална и изключителна. Народът е не само учещ се на тази музикална култура, но е и неин наследник [Джао, 2014]. В своите специални изследвания, които Кодай провежда в течение на няколко десетилетия, той посочва, че „Ако не искаме да възпитаваме децата си като чужденци, трябва да възпитаваме техните музикални умения посредством ладовете на нашия народ“ [Джоу, 2007].

Анализът, проведен в дисертационния труд, показва, че въпреки че гореописаните възгледи на Сяо Юмей и Кодай имат разлика, те отговарят на реалната ситуация в двете страни по това време.

Те не само задоволяват нуждата от образование, но и имат огромно влияние и върху днешното развитие.

5.2.2. Разлики в преподаването на пеене

Сяо Юмей и Кодай приемат придават огромна важност на преподаването на пеене за изграждането на системата на музикалното образование. Но по отношение на конкретния избор на песни и целите на преподаването разликите са ясно отчетливи.

При двамата големи педагози обектът на преподаване е различен, което води до различия и в методите и концепциите им. Сяо Юмей подчертава каква е важната роля за настоящия момент, в който се намира Китай, докато Кодай провежда редица основни реформи от гледна точка на дългосрочното развитие на учениците. Причина за това отличие отново са различията в реалните ситуации в двете държави.

ГЛАВА ШЕСТА. Вдъхновение от идеите за музикалното образование на Сяо Юмей и Кодай

Като пионери в музикалното образование на Китай и Унгария, в дългата си практика Сяо Юмей и Кодай формират научни и систематизирани идеи за музикалното образование. Въпреки че от времето на тяхната дейност вече е изминал един век, те все още имат много голямо значение за педагогиката. Идеите им могат да предоставят изобилни откровения и опит за днешното музикално образование. Целта на настоящата глава е именно да покаже приложността на идеите на двамата музикални педагози днес.

6.1. Приложение на основната задача на музиката за самоусъвършенстване и възпитание

Част от важната стойност и значение на идеите за музикално образование на Кодай и Сяо Юмей се състои в това, че те не само предлагат различни концепции, методи и съдържание, свързани с музикалното образование, но и ясно поставят целите му [Фън, 2007]. Това има ръководещо значение за развитието му не само в Китай и Унгария, но и за целия свят. Разгледан е начинът на приложение на идеите на двамата от Министерството на образованието на КНР. Разгледани са основните качества, към които са насочени съвременните реформи на музикалното образование в страната, които са заложили и в идеите на Сяо Юмей и Кодай, а именно: естетическото възприятие, художественото изразяване и разбирането на културата.

6.2. Приемственост на националната музикална култура в музикалното образование

На второ място в настоящата глава авторът разглежда актуалността на това националната музикална култура да бъде заложила в основите на музикалното образование. Авторът счита, че китайската и световната музикална култура трябва да бъдат съчетани и по този начин да се създаде приемственост и китайската национална музикална култура да се развие. Разгледани са концепциите и на учени като германския професор Кристоф Шонхайер и китайския професор Сие Дзясин.

Авторът на настоящата работа смята, че най-голямата разлика между Сяо Юмей и Кодай се състои в отношението им към националната култура. Тя е духовната опора, върху която съществува държавата. Всички усилия, които Кодай полага за националното музикално образование, доказват това. Това е и най-важната причината той да успее да повлияе на целия свят. В основното и висшето музикално образование в Китай днес база все още е западната музика, а националната музикална култура заема много малка част от съдържанието [Бай, 2003]. Прокарването на народната музика в съществуващото преподаване се превърна във важна посока за развитие в сегашната ситуация, когато е много трудно в учебното съдържание да се направи краткосрочна реформа. В последните години, заедно с повишаването на вниманието, което Китай обръща на традиционната култура, и засилването на работата по опазването на нематериалното културно наследство, много образци на древната музикална култура отново се завръщат в

полезрението на хората. Разгледани са и са обяснени няколко важни аспекта, върху които да стъпи реформата за въвеждане на повече народна музика в образователната система на КНР: ясните цели на образованието, употребата на нови модели, усъвършенстване на начините за оценка, повишаването на квалификацията на учителите.

6.3. Внимание към и развитие на музикалното образование за деца в предучилищна възраст

Възпитанието в предучилищна възраст представлява началният етап, в който индивидът получава образование. То е основа на образованието, тъй като структурата на началното, средното и другите нива на образование е изградена върху тази основа. Според Кодай това, че човек не е поставил житейска цел в периода на юношеството си, не влияе върху превръщането му в бележита личност в определена сфера в бъдеще, но е трудно изкуството да бъде разбрано, ако музикалните умения не са развивани в ранния период. Въпреки че Сяо Юмей се занимава основно с висше образование, той също така пише специализирани учебници по пеене и за началните и средните училища, акцентира върху важната роля на часовете по музика в базовото образование. В настоящата част са разгледани начините, по които Министерство на образованието на Китай използва концепциите на двамата педагози в тази посока. Разгледани са основните проблеми в тази сфера днес и са представени и обяснени задачите, поставени с цел разрешаването им:

1. Да се увеличи степента на вниманието, което детските градини отделят на музикалното образование;
2. Да бъдат повишени качествата и способностите на учителите;
3. Да се спазват закономерностите в естественото развитие на учениците;
4. Да се въведе обучението по четене на ритъм;
5. Обучението по пеене да бъде въведено в процеса на ранно образование;
6. Музикалното възпитание да бъде въведено в ранното музикално образование;
7. В ранното образование да бъдат въведени жестовете на Кърван;
8. Да се обръща внимание на четенето и писането в ранното образование.

6.4. Развиване на дейности, свързани с пеенето

Според идеите за музикално образование на Кодай практиката в обучението преминава през това, че начинът на пеене превръща музиката в собственост на всеки един човек. Преподаването на пеене на Кодай може да бъде заимствано в модела на музикално образование, установен в Китай, а именно – обучението да бъде изградено посредством разчитане на партитури, удари и ритмична форма, изпяване на височини и др. Начин на обучение, чийто център е това, може да задълбочи овладяването на основните знания на учениците, те постепенно и последователно да навлизат в музикалната атмосфера. Разгледани са основните дейности, които могат да бъдат провеждани, а именно:

1. Имитацията от страна на учениците;
2. Да се обръща внимание на повтаряемостта в пеенето (технически начин на промяна, а не сухо повтарящо се пеене);
3. Упражненията върху многогласието, чрез което учениците могат взаимно да се ограничават и балансират и се развива национален дух;
4. Акцентиране върху важното място, което хоровото пеене без акомпанимент заема;
5. Вниманието върху пеенето на роден език;

На следващо място в тази част са изложени концепциите на Сяо Юмей за хоровото изпълнение. Той също пише голям брой песни за хорово изпълнение и подчертава, че хорът може да изиграе специфична роля в особени периоди.

1. Хоровото изпълнение може да развие естетиката и да укрепи характера на учениците;
2. Помага на хората да опознаят себе си, да повишат самоувереността си, стимулира търсенето на истината и създава въодушевление по отношение на собствения живот;
3. Може да развие колективното чувство и отборния дух у учениците;
4. Обучение и практика в радостта, единството и спокойствието на колектива;

5. Изграждането на естествен интерес на учениците към музиката и формирането на колективно чувство и отборен дух са изключително полезни за бъдещото им развитие;
6. Хорът може да създаде у тях новаторски дух и способности;
7. Създава възможности за учениците да разрешават проблеми по творчески начин и да развиват артистичните си потенциали;
8. Създава пространство за творчество и е упражнение за концентрацията и новаторските умения;
9. Хоровото пеене им дава възможност да се докоснат до разнообразието на музиката и да се превърнат в носители на превъзходна култура.

В настоящата част на базата на по-горното е направено заключение за съвременното състояние на обучението по пеене и са изведени няколко аспекта, които да бъдат подобрени, а именно: да бъдат намерени ясни принципи в практичното приложение; иновациите в методите на преподаване; повишаването на качествата и способностите на хоровите диригенти.

6.5. Цялостното развитие на комплексните музикални способности на учениците

6.5.1. Култивиране на музикален усет

6.5.1.1. Определение и значение на музикалния усет

Музикалният усет се проявява като умения за естетическа наслада от музиката, разбиране на музикалната творба и преживяване на мелодията. В тази част е разгледано мястото на музикалния усет като важна съставна част от цялостната музикална подготовка на учениците, и най-непосредствено разбиране и изразяване на музиката от слуха и сетивните органи, докато учениците се любуват на музиката.

6.5.1.2. Приложение на методиката на Кодай в обучителната практика за създаване на музикален усет при гимназисти и студенти

Придобиването на музикално възприятие преминава през упражненията на уменията за слушане и възприятие. Развитието на усета за музика у учениците е ключово съдържание в музикалната подготовка. Изложението в настоящата част се фокусира именно върху тези конкретни способности.

Кодай винаги разглежда музиката като музика и никога не се отказва от овладяването на закономерностите в самата музика и търсенето на същността ѝ, поради проблеми в часовете и методиката. От естетическа гледна точка, музикалното образование е естетическо образование, което се случва чрез музиката. Тази изходна точка и цел в образованието на първо място трябва да накарат учениците да придобият усет и възприятие за музиката. Целта на часовете по музика също са да бъдат изградени и развити слуховите способности, способностите за любуване и способностите на изразяване и по този начин да се подобрят и цялостните естетически умения.

6.5.2. Култивиране на музикална памет

6.5.2.1. Определение и значение на способностите за музикална памет

Музикалната памет са способностите за запомняне на вече слушана песен. Тя е най-базовото умение и е важна, що се касае до музикалната подготовка. Музикалната памет основно се състои от паметта за ритъм, мелодия и др. Стъпките за запомняне на една песен, методите за засилване на музикалната памет – всички тези методи могат да изиграят голяма помощна роля за процеса на обучение по музика. По тази причина в него музикалната памет е една много базова тема на изследване и има много важно значение за преподаването и изучаването на музика. Представени са начините за култивиране на музикална памет у учениците

6.5.2.2. Приложение на методиката на Кодай в обучителната практика за създаване на музикална памет при гимназисти и студенти

Разгледани са няколко аспекта от методиката на Кодай, а именно:

1. Приложението на концепцията на Кодай за голямото внимание върху култивирането на музикалното четене и писане в преподавателската практика е свързано с часовете по буквена нотация;

2. Вниманието върху упражненията на двугласно или многогласно хорово пеене;

3. Упражненията върху текстовете на песните.

6.5.3. Култивиране на музикална креативност

6.5.3.1. Определение и значение на музикалната креативност

Заедно с педагогическите възгледи за образование, насочено към личностното развитие, училището обръща все по-голямо внимание на цялостното развитие на учениците, култивирането на всички умения се превръща в задача на преподавателя, а повишаването на оценката вече не е единствена цел за култивирането на учениците. Креативността представлява реакцията на мозъка в процеса на опознаването на средата и явленията. Настоящата част се фокусира именно върху теорията, свързана с музикалната креативност.

6.5.3.2. Приложение на методиката на Кодай в обучителната практика за създаване на креативност при гимназисти и студенти

Създаването на креативни умения в процеса на обучение е необходимост на образованието, ориентирано към личностното развитие. Това е основно съдържание на музикалното образование. Изложението в тази част е насочено именно върху приложението на методиката на Золтан Кодай в дейностите култивиращи способности за креативност.

6.6. Подобряване на международните обмен и сътрудничество

В началото на 20 век Китай се намира в период на вътрешен и външен смут. Китайските музиканти, начело със Сяо Юмей, заимстват от западното музикално образование, за да могат за кратък период от време да създадат система от висши музикални учебни заведения в страната [Уан, 2020, с. 2]. От друга страна, идеите на Кодай са широко разпространени и приемани по цял свят. Неговият принос за развитието на музикалното образование в целия свят е изключително голям. Това е доказателство, че науката и отличните идеи за музикалното образование нямат граници. Както казва генералният секретар на ЮНЕСКО Франческо Бандарин: „По света има няколко езика, но има един език, който е общ за всички, и това е музиката.“ Изложени са начините за усъвършенстването на инициативите, свързани със съвременния обмен в областта на музикалното образование, особено с инициативата „Един пояс, един път“, подета от Китайската народна република.

1. Засилването на академичния обмен;

2. Съвместна организация на учебен процес;

3. Разработването на система от курсове с регионални специфики, които да бъдат задължителни за студентите от музикални специалности в две или повече държави и да играят ролята на прозорец към чуждата музикална култура;

4. Засилването на комуникацията между преподавателите;

5. Акцентът върху музикалния опит на учениците;

6. Приложението на трите големи световни системи – тези на Далкроз, Орф и Кодай.

В последните години, след подобряването на нивото на музикалното образование, Китай се превърна във важна страна и има голямо влияние в тази сфера. А от своя страна инициативата „Един пояс, един път“ създаде платформа, която е първа по рода си [Ду, 2017, с. 3]. Това поставя изискване пред кадрите, работещи в сферата на музиката в Китай, да отхвърлят остарелия си начин на мислене и да изградят международен поглед, за да създадат нови хоризонти за развитието на музикалното образование в страната и по света. Същевременно това не е едностранен процес, а е процес на взаимстване, има нужда от усилията на всички участници, за да може да се изградят нови постижения в сферата. Именно в това се корени проявлението и свидетелството на развитието на идеите за музикалното образование на Кодай и Сяо Юмей в съвременното.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Целият живот на Сяо Юмей е тясно свързан в едно с първите стъпки на музиката и музикалното образование в Китай от периода на новата му история. Въпреки че в детските си години той се докосва до музиката само като интерес и хоби, по време на обучението си в чужбина той се задълбочава в изучаването на различията в развитието на китайската и западната музика. След това Сяо Юмей осъзнава важноста на това, че през последното хилядолетие китайската музика е в застои и изостава далеч зад европейската и американската и причината най-вече се заключава в това, че „китайското музикално образование не е развито”. Затова у него се заражда идеята да се посвети на делото на музикалното образование със силното желание за разцвет на националната музика. За тази цел той жадно изучава всички налични знания, теория и техники, свързани с музикалното образование. Въпреки че когато учи в Германия, вече е близо на 30 години и най-добрата възраст за формиране на умения вече отдавна е отминала, той все пак се стреми да придобие всестранни знания, които са му необходими за това да работи в сферата на музикалното образование, започвайки от изпълнение, теория, композиция и педагогика, психология, философия, естетика и др., които изучава едновременно. Причината да се сдобие с успехите, които постига, са неговите качества, като това, че не се страхува от трудности и предизвикателства, труди се с настойчивост, без да се отказва, притежава огромна честност. Но още по-важното е, че действията му съответстват на тенденциите и ситуацията на развитието на епохата, в която живее. Китай можеше и да няма Сяо Юмей, но не може да няма свое собствено музикално образование. Дори Сяо Юмей да не беше успял да постигне тези резултати, със сигурност щеше да има друг музикален педагог, който да завърши тази историческа мисия.

Музикалните идеи на Золтан Кодай отразяват вътрешния призив на целия унгарски народ. Неговите идеи успяват да се разпространяват широко и продължително, поради това, че искреното му сърце вече се е сляло с душата на унгарския народ и той постоянно изразява на дело несравнимата си лоялност към държавата и народа си. Неговите научни идеи за музикално образование са формирани на основата на многогодишна преподавателска практика. Той понася на раменете си голяма отговорност за народа си, като се посвещава на развитието и разпространението на музикалното образование. Постепенното узряване на педагогическите му идеи е естествен резултат от усилията, които полага в практическите изследвания на различни материали от унгарската национална музика. Заедно с Бела Барток лично отиват сред народа, посещават села, издирват, събират, систематизират и изследват народната музикална култура. Кодай обръща изключително голямо внимание на качеството на училищното музикално образование. Той счита, че училището трябва да осигурява най-доброто музикално образование. По тази причина той обобщава и изгражда методика на обучение и създава учебни материали за нея, започвайки именно от училищното музикално образование. След това той прилага идеите си на практика според учебните програми и последователност. Той създава много добър стандарт за развитието и учението на деца и формира една доста съвършена система от идеи, специално насочена към музикалното образование. Той провежда последователни реформи във всички отношения – от съставянето на учебни пособия до училищното образование по музика. През целия си живот Золтан Кодай влага усилията си в делото на обучението по народна музика в Унгария. Тези велик национален дух и безкраен порив за принос са неизчерпаеми движещи сили за развитие на музикалното образование в страната. Неговият възвишен морален характер и безкрайните му мечти за унгарското музикално образование поражда изключително дълбоко влияние върху музикалните педагози и композиторите от 20 век.

Сяо Юмей и Золтан Кодай несъмнено са двама важни музиканти, които създават приемственост и създават нови пътища в развитието на музиката в Китай и Унгария през периода на новата история. В момент, когато китайското музикално образование е напълно изостанало спрямо западното, Сяо Юмей твърдо решава да се учи от Запада и за кратък период от време да въведе обучението по музика в Китай в правилния път чрез изграждането на западна система на

музикално образование. Золтан Кодай от своя страна е воден от вълнението, което предизвиква слабостта на народната култура, и издига концепция за музикално образование, стъпващо върху народната музика, и дава реално осъществими предложения за съставянето на учебни пособия, изграждането на учебни дисциплини, подготовката на педагози и др.

След съпоставка на идеите за музикално образование на двамата музиканти можем да заключим, че двамата имат както сходни точки в идеите и действията си, така и различия. Сходствата са в това, че всички те смятат, че музикалното образование е основа за народната музикална култура. Освен това те подчертават важната роля на преподаването на вокалната музика. Разликите се състоят в това, че Сяо Юмей се обляга повече на изучаване и заимстване на опит от чуждестранна култура, а Кодай през целия си живот взима за основа народната музикална култура. В същността си тази разлика е породена от историческия контекст и реалната ситуация в двете държави. По тази причина не можем да изведем заключение кой от двата подхода е по-превъзходен или по-подходящ. Авторът счита, че и двата имат дълбока стойност за вдъхновението и прилагането на успешен опит в съвременното музикално образование.

Успешното съчетаване на идеите за музикално образование в Китай и по света и начинът на развитието му, обосновано чрез научни изследвания, са се превърнали във важен обект на изследване в Китайската народна република днес. Това трябва да стъпи на толерантността и взаимното допълване между различните идеи в образованието и различните системи, както и на разширяването и задълбочаването им. Така може да бъде стимулирано развитието на педагогическата наука и да се формират различни методи и методология на педагогическите научни изследвания. В настоящия дисертационен труд авторът прави съпоставителен анализ и дава тълкувание на съдържанието на идеите за музикално образование на Сяо Юмей и Золтан Кодай. Сравнени са и са изведени разликите и сходствата между тях. На тази основа са предложени мерки, които да бъдат осъществени в системата на музикално образование на Китай с цел нейното развитие. Това има изключително важно значение за ситуацията в образованието днес. Идеите на Сяо Юмей основно включват „да се стъпи върху традиционната китайска наука като основа и да бъде използвана западната“, „да бъдат подобрени образователните ресурси, с което да се максимизира стойността на образованието“. Основните идеи за музикално образование на Кодай са „идеята за музикалното образование, базирано върху народната музика, и идеята за всенародно музикално образование“, „идеята за ранно музикално образование и за научно музикално образование“. От съпоставката между идеите им за музиката можем да изведем следните сходства: единството в историческия контекст, в който са се формирали идеите им за музикално образование – и двамата педагози обръщат голямо внимание на народната музика, на създаването на качествени учебни пособия и изграждането на добър преподавателски колектив. Основната разлика между идеите им е, че Сяо Юмей се обляга най-вече върху заимстването от западната система на музикално образование, а Золтай Кодай поддържа възгледа за просвещение, базирано на национализма.

Днес в световната култура се наблюдава тенденция на плуралистично развитие, в което музикалното образование във всички държави по света е изправено пред нови предизвикателства и възможности. Авторът на настоящия дисертационен труд смята, че в тази ситуация е необходимо отговори за настоящите въпроси в миналото. Забележителните идеи на предшествениците в областта на музикалното образование могат да бъдат приложени по иновативен и креативен начин, адаптиран към съвремието. Това може да гарантира правилната посока на развитие на музикалното образование. Именно в това се състоят стойността и значимостта на идеите за музикално образование на Сяо Юмей и Золтан Кодай, които имат непреходност и вечна жизнена сила.

Изводът на настоящия дисертационен труд е, че в сегашната система на музикално образование в Китайската народна република следва да се обръща голямо внимание на важната роля на вокалната музика и пеенето, на развитието на ранното музикално образование,

заимстването на успешните идеи за музикално образование по света, засилването на сътрудничеството в системите на музикалното образование между различните държави. Още по-важно е да се увеличи вниманието, което се обръща на собствената национална музикална култура.

ПРИНОСИ

1. Настоящият дисертационен труд систематизира приноса на Сяо Юмей в музикалното образование на Китай и така в пълна степен представя историята на музикалното образование в страната през периода на новото време. Тези два аспекта на настоящата работа имат голямо значение като справка за изследването на ранното музикално образование в Китай.

2. Настоящият дисертационен труд задълбочено и от гледна точка на множество аспекти разглежда и анализира развитието на образователната система на Золтай Кодай в Китай и нейното приспособяване към местните условия, като обобщава тенденциите ѝ в сферата на музикалното образование в Китайската народна република през последните няколко години. Приносната част на този аспект от изследването е това, че е демонстриран ясно процесът на трансформиране на системата на Кодай така, че да отговори на нуждите на местната ситуация. Това може да служи като пример за заимстване на опит в образователните системи на Китай и България.

3. Настоящият труд представлява сравнително изследване на идеите на основателя на делото на музикалното образование в Китай Сяо Юмей и унгарския музикален педагог Золтан Кодай, което респективно дава тълкувание на съдържанието им и съпоставя сходствата и разликите в тях. Върху това научно основание са изведени практични мерки за развитието на музикалното образование в Китай. Този аспект има важно значение за настоящата ситуация на образованието в страната и съответно в научните изследвания, които да допринесат за развитието ѝ.

4. Значението на настоящия дисертационен труд се състои и в това, че той създава база за приемственост и заимстване на опит на идеите на Сяо Юмей и Золтан Кодай. Съвременното музикално образование следва да стъпи върху изграждането и прилагането на поставени цели в подготовката на музиканти, приемствеността в народната музикална култура, разгръщането на дейности във вокалната музика и подсилването на развитието на музикалните ресурси. За всичко това е необходим научно обоснован подход. Приемствеността и по-нататъшното развитие на идеите за музикално образование на Сяо Юмей и Золтан Кодай от своя страна имат висока стойност и значение в това отношение и по-конкретно – в създаването на нов етап на развитие на съвременното музикално образование.

БИБЛИОГРАФИЯ

1. Elliott, David J., Music Matters: A New Philosophy of Music Education. Shanghai Music Publishing House, 2009
2. 《中国音乐教育》杂志编辑部编. 音乐教育的国际对话. 北京: 人民音乐出版社, 2007
3. 白宁, 柯达伊音乐教育思想释读. 沈阳大学学报, 2003
4. 曹理, 普通学校音乐教育学. 上海教育出版社, 1993
5. 陈聆群, 萧友梅与中国近现代音乐教育——为“萧友梅博士诞辰 110 周年”学术研讨会而作. (04), 人民音乐, 1994
6. 戴鹏海, 为中国现代音乐奋力开拓的一生——纪念萧友梅逝世五十周年. (03), 中国音乐学, 1990
7. 邓灵芬, 论萧友梅的音乐教育思想的形成与主要内涵. 科技资讯, 2013
8. 丁山, 五四新音乐文化的开创者——萧友梅. (02), 新文化史料, 1999
9. 丁善德, 难以忘却的回忆-怀念萧友梅先生. (03), 音乐艺术, 1982

10. 丁石孙, 发扬萧友梅执着追求、奋斗不息的精神. (07), 人民音乐, 1997
11. 杜亚雄, 柯达伊教学法民族化的几项措施. (03), 中国音乐, 2017
12. 杜亚雄, 母语的音乐教育刍议. (04), 浙江职业技术学院学报, 2006
13. 段晓静, 高萍萍, 论柯达伊的多声音乐教育思想. (01), 南京艺术学院学报, 2002
14. 冯长春, 萧友梅音乐思想管窥. 南京艺术学院学报, 2007
15. 郭声健, 音乐教育论. 湖南: 湖南文艺出版社, 2004
16. 鸿倪(陈洪), 萧友梅先生五年祭. (01), 文章, 1946, 1
17. 黄海英, 音乐应该属于每个人. (06), 中国音乐教育, 2002
18. 金桥, 萧友梅与中国近代音乐教育. 上海: 上海音乐学院出版社, 2006
19. 金亚文, 初中音乐新课程教学法. 北京: 高等教育出版社, 2003
20. 金哲华, 俞爱宗, 教育科学研究方法. 科学出版社, 2011
21. 居其宏, “史实第一性”与近现代音乐史研究. (04), 音乐研究, 2006
22. 柯达伊, 论匈牙利民间音乐. 北京: 人民音乐出版社, 1964
23. 李峰, 李彦荣, 柯达伊音乐教育观对我国当前音乐教育的启示. 大众文艺, 2010
24. 李晋瑗, 幼儿音乐教育. 北京: 北京师范大学出版社, 1998
25. 廖辅叔, 回忆萧友梅先生. (05), 人民音乐, 1979
26. 廖辅叔, 谈老一代歌词的作家. (03), 中央音乐学院学报, 1994
27. 廖辅叔, 萧友梅传. 浙江: 浙江美术学院出版社, 1993
28. 刘沛, 美国音乐教育概况. 上海: 上海教育出版社, 1998
29. 刘瑛, 有感于“外国音乐教学法”的学习. (01), 中国音乐教育, 2001
30. 龙顺宜, 从《问》而想起的——回忆易韦斋先生. (03), 音乐艺术, 1983
31. 龙源, 世纪末的祭奠——萧友梅逝世六十周年音乐会纪盛. (02), 人民音乐, 2001
32. 陆仲任, 怀念老师萧友梅先生. (01), 音乐艺术, 1984
33. 罗秋英、李春英, 教育学. 辽宁: 辽宁大学出版社, 2010
34. 马达, 20世纪中国学校音乐教育. 上海: 上海教育出版社, 2002
35. 孟文涛, 中国近现代歌曲创作史中一个特殊仅见事例——试议萧友梅与易韦斋合写歌曲中的词曲结合问题. (02), 黄钟(武汉音乐学院学报), 2005
36. 缪裴言, 缪力, 林能杰, 日本音乐教育概况. 上海: 上海教育出版社, 1999
37. 钱仁康, “五四”以来的歌曲作家——萧友梅. (04), 上海歌声, 1979
38. 钱仁康, 龙榆生先生的音乐因缘. (05), 文教资料, 1999
39. 任华, 柯达伊教学法在我国小学音乐教学中的本土化探索. 河南: 河南大学, 2011
40. 孙继南, 萧友梅的音乐教育思想与实践——《萧友梅音乐文集》读后. (Z2)星海音乐学院学报, 1993
41. 孙继南, 萧友梅的音乐教育思想与实践. 星海音乐学院学报, 1993
42. 孙俊珺, 浅析柯达伊音乐教学法在儿童钢琴启蒙教学中的运用. (04), 北方音乐, 2017
43. 汪朴, 中国近现代音乐教育大事记(续). (02), 艺圃(吉林艺术学院学报), 1996
44. 王丹, 柯达伊音乐教育体系对实施新课改的启示. (05), 中国音乐教育, 2006
45. 王佳明, 柯达伊教学法在小学音乐课堂中歌唱教学的应用研究--以新乡市区小学为例. 河南师范大学硕士学位论文, 2015
46. 王简, 记萧友梅先生及其遗族. (01), 杂志, 1945, 15
47. 王敏泽, 柯达伊教学法在高校学前教育专业声乐课程中的应用探讨. (02), 北方音乐, 2020
48. 王一丁, 浅析柯达伊与中国视唱练耳教学模式的比较与借鉴. (01), 艺术研究, 2010
49. 伍雍谊, 中国近现代学校音乐教育. 上海: 上海教育出版社, 1999
50. 武玲如, 关于近现代音乐家社会责任的思考. (07), 艺术评鉴, 2016

51. 萧勤, 纪念先父萧友梅[J].人民音乐, 2001(2).
52. 萧淑娴, 二十年代的萧友梅. (04), 音乐研究, 1990
53. 萧淑娴, 怀念叔父萧友梅先生. (04), 音乐艺术, 1981
54. 萧友梅, 萧友梅全集.上海: 上海音乐学院出版社, 2004
55. 萧友梅著, 廖辅叔译, 十七世纪以前中国管弦乐队的历史的研究(上). (07), 音乐艺术, 1989
56. 萧友梅著, 廖辅叔译, 十七世纪以前中国管弦乐队的历史的研究(下). (12), 音乐艺术, 1989
57. 萧友梅著, 廖辅叔译, 十七世纪以前中国管弦乐队的历史的研究(中). (10), 音乐艺术, 1989
58. 徐冬, 一代宗师业绩不朽——“萧友梅博士诞辰 110 周年纪念会”述评. (04), 人民音乐, 1994, 6 - 8
59. 薛建斌, 萧友梅的音乐教育思想及对高师音乐教育的启示. 湖南师范大学硕士论, 2008
60. 严慧, 萧友梅音乐研究会在上海宣告成立. (01), 人民音乐, 1994
61. 杨立梅, 柯达伊教育体系中民族音乐传统的继承与发展. (01), 中国音乐, 2000
62. 杨立梅, 柯达伊音乐教育思想与实践. 北京: 中国人民大学出版社, 1994
63. 杨立梅, 理解音乐与创作音乐的能力培养(上)——柯达伊音乐教学法的理论与实践探讨之四. (01), 中国音乐教育, 2012, 21-24
64. 杨立梅, 理解音乐与创作音乐的能力培养(下)——柯达伊音乐教学法的理论与实践探讨之四. (03), 中国音乐教育, 2012
65. 杨立梅, 理解音乐与创作音乐的能力培养(中)——柯达伊音乐教学法的理论与实践探讨之四. (02), 中国音乐教育, 2012
66. 杨立梅, 识谱教学要服从于素质教育的整体目标. (01), 中国音乐教育, 2002
67. 杨立梅, 柯达伊--音乐教育思想与匈牙利音乐教育. 上海教育出版社, 2000
68. 应尚能, 纪念萧友梅. (04), 青年音乐, 1942, 2
69. 郁文武, 谢嘉幸. 音乐教育与教学法. 北京: 高等教育出版社, 1991
70. 袁善琦, 柯达伊音乐教育思想探析. 华中师范大学学报, 1994
71. 张莹莹, 记录与引领——谈中国近现代音乐史研究的责任和方向. (01), 北方音乐, 2015
72. 赵春雨, 柯达伊体系在农村小学音乐教育中的运用研究--基于临沂市农村音乐教育. 曲阜师范大学硕士论文, 2014
73. 赵亮, 柯达伊与柯达伊教学法. (12), 中国音乐教育, 2014
74. 赵茜茹, 柯达伊音乐教学的启示. 教育研究, 2015
75. 周大风, 音乐教育文集. 四川: 四川教育出版社, 1999
76. 周晓艺, 论柯达伊教学法在童声合唱教学、训练中的运用. 湖南师范大学硕士论文, 2007
77. 朱锐, 萧友梅国民音乐教育思想与实践研究. 哈尔滨师范大学硕士论文, 2011
78. 祝海燕, 如何学习和借鉴柯达伊音乐教育——与米哈利斯的对话中引发的思考. (12), 中国音乐教育, 2014
79. 祝海燕, 深化“学”与“用”, 力避“易橘为枳”——略谈外国音乐教育先进思想与教学法的借鉴引进. (S1), 首都师范大学学报, 2002